

18.1.2012

B7-0006/2012 }
B7-0008/2012 }
B7-0009/2012 }
B7-0010/2012 }
B7-0013/2012 } RC1

RESOLUTSIOONI ÜHISETTEPANEK

vastavalt kodukorra artikli 115 lõikele 5,

asendades järgmiste fraktsioonide esitatud resolutsiooni ettepanekuid:

PPE (B7-0006/2012)
ALDE (B7-0008/2012)
Verts/ALE (B7-0009/2012)
S&D (B7-0010/2012)
GUE/NGL (B7-0013/2012)

Toiduainete tarneahela tasakaalustamatus

Maria do Céu Patrão Neves, Esther Herranz García, Albert Deß

fraktsiooni PPE nimel

Luis Manuel Capoulas Santos, Paolo De Castro, Luís Paulo Alves

fraktsiooni S&D nimel

George Lyon

fraktsiooni ALDE nimel

José Bové

fraktsiooni Verts/ALE nimel

Alfreds Rubiks, Patrick Le Hyaric

fraktsiooni GUE/NGL nimel

Rolandas Paksas

RC\889435ET.doc

PE479.443v01-00 }
PE479.445v01-00 }
PE479.446v01-00 }
PE479.447v01-00 }
PE479.450v01-00 } RC1

Euroopa Parlamendi resolutsioon toiduainete tarneahela tasakaalustamatuse kohta

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma 8. juuli 2010. aasta resolutsiooni ühise põllumajanduspoliitika tuleviku kohta pärast 2013. aastat¹, 18. jaanuari 2011. aasta resolutsiooni põllumajanduse tunnistamise kohta strateegiliselt tähtsaks sektoriks toiduga kindlustatuse tagamisel² ja 23. juuni 2011. aasta resolutsiooni ühise põllumajanduspoliitika eesmärkide kohta 2020. aastaks toidu, loodusvarade ja territooriumiga seotud tulevikuprobleemide lahendamisel³ ning 5. juuli 2011. aasta resolutsiooni tõhusama ja õiglasema jaekaubandusturu kohta⁴,
- võttes arvesse komisjoni teatist „Toiduainete tarneahela parem toimimine Euroopas” (COM(2009)0591) ja sellele teatisele lisatud mitmeid töödokumente ning oma 7. septembri 2010. aasta resolutsiooni põllumajandustootjate õiglase sissetuleku ja toiduainete tarneahela parema toimimise kohta Euroopas⁵ ning 19. jaanuari 2012. aasta resolutsiooni põllumajanduslike sisendite tarneahela struktuuri ja mõjude kohta⁶,
- võttes arvesse direktiivi 2011/7/EL hilinevad maksimisega võitlemise kohta äritehingute puhul⁷,
- võttes arvesse komisjoni 30. juuli 2010. aasta otsust, millega luuakse kõrgetasemeline foorum toiduainete tarneahela toimimise parandamiseks (2010/C 210/03),
- võttes arvesse põllumajandus- ja toiduainetetööstuse konkurentsivõime kõrgetasemelise töörühma 17. märtsi 2009. aasta lõplikke soovitusi ning 29. märtsi 2010. aasta järeldusi toiduainete tarneahela parema toimimise kohta Euroopas,
- võttes arvesse Eurostati andmeid põllumajandusliku tootmise vahendite (sisendkulud) ja põllumajandustoodete (tootjahinnad) hinnaindeksite kohta⁸,
- võttes arvesse oma 19. veebruari 2008. aasta deklaratsiooni Euroopa Liidus tegutsevate suurte selvehallide jõupositsiooni kuritarvitamise uurimise ja selle vastu võitlemise kohta⁹ ja oma 26. märtsi 2009. aasta resolutsiooni toiduainete hindade kohta Euroopas¹⁰,
- võttes arvesse Teadusuuringute Ühiskeskuse 2008. aasta aruannet „Vähese sisendiga

¹ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2010)0286.

² Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2011)0006.

³ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2011)0297.

⁴ Vastuvõetud tekstid, P7_TA-PROV(2011)0307.

⁵ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2010)0302.

⁶ A7-0421/2011.

⁷ ELT L 48, 23.2.2011, lk 1.

⁸ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database

⁹ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2008)0054.

¹⁰ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2009)0191.

RC\889435ET.doc

PE479.443v01-00 }

PE479.445v01-00 }

PE479.446v01-00 }

PE479.447v01-00 }

PE479.450v01-00 } RC1

põllumajandussüsteemid: võimalus arendada säästvat põllumajandust”¹ ,

- võttes arvesse õigusega toidule tegeleva ÜRO eriraportööri aruannet „Põllumajandustööstus ja õigus toidule”,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 115 lõiget 5,
- A. arvestades, et komisjoni teatises „Toiduainete tarneahela parem toimimine Euroopas” (COM(2009)0591) on välja toodud osaliste ebavõrdne läbirääkimispositsioon, mida väljendavad ebaausad kaubandustavad, nt hilinenud maksed, lepingu ühepoolne muutmine, ebaõiglased lepingutingimused, piiratud turulepääs, puudulik teave hindade kujunemise kohta, kasumimarginaalide ebavõrdne jaotumine toiduainete tarneahelas, turuvõimu kuritarvitamine selliste tarnijate või ostjate poolt nagu kartellid, edasimüügihinna säilitamine, ostualliansid jne;
- B. arvestades, et ülisuurte jaemüüjate koondumise tase Euroopa Liidus kahjustab tootjaid ja teisi tarnijaid, põhjustades mõjuvõimu kasvavat tasakaalustamatust lepinguosaliste vahel; arvestades, et üha enam nõrgeneb põllumajandustootjate ja -töötajate läbirääkimispositsioon hinnataseme määramisel kogu väärtusahelas alates esmatootmisest kuni töötlemise ja lõpptarbimise väljaku; arvestades, et turu liigse koondumisega kaasneb toodete mitmekesisuse, kultuuripärandi, jaemüügipunktide, töökohtade ja elatise teenimise võimaluste vähenemine;
- C. arvestades, et põllumajandustootjate sissetuleku probleemid üha süvenevad ning tarbijate makstav hind toodete eest ei kajastu selles hinnas, mida makstakse põllumajandustootjatele nende toodangu eest, ning et see kahjustab põllumajandustootjate võimet investeerida ja panustada innovatsiooni ning võib isegi sundida neid põllumajandusest lahkuma;
- D. arvestades, et ostujõu nõrgenemine, tootmiskulude tõus ja puuduv võimalus need kulud toiduainete tarneahelas tasa teha võivad ohtu seada põllumajandusettevõtete ellujäämise, nõrgendada seetõttu liikmesriikide tootmispotentsiaali pikas perspektiivis ning süvendada nende sõltumist välisurgudest;
- E. arvestades, et tasakaalustatud kaubandussuhted ei parandaks mitte ainult toiduainete tarneahela toimimist, vaid tooksid konkurentsi tugevnemise läbi kasu ka põllumajandustootjatele ja lõppkokkuvõttes ka tarbijatele;
- F. arvestades, et toiduainete ja toorme hindade hiljutised kõikumised on tekitanud tõsist muret Euroopa ja maailma toiduainete tarneahelate toimimise pärast ning on suurendanud põllumajandusettevõtete sissetuleku ja põllumajandustootjate pikaajaliste investeeringute ebakindlust;
- G. arvestades, et põllumajandustootjate läbirääkimispositsiooni järkjärgulise nõrgenemise tulemusena ei saa madalatest tootjahindadest kasu isegi tarbijad, mis on eelkõige tingitud sellest, et kvaliteedinõudeid, tööga seotud õigusi ning keskkonna- ja loomade heaolu norme – mida Euroopa põllumajandustootjad peavad järgima – ei rakendata sageli samal viisil imporditavatele põllumajandustoodetele;

¹ http://agrienv.jrc.ec.europa.eu/publications/pdfs/LIFS_final.pdf
RC\889435ET.doc

PE479.443v01-00 }
PE479.445v01-00 }
PE479.446v01-00 }
PE479.447v01-00 }
PE479.450v01-00 } RC1

- H. arvestades, et paljude liikmesriikide konkurentsiametid on seisukohal, et tasakaalu puudumine toiduainete tarneahelas on eriti problemaatiline neljas valdkonnas: ühepoolne lepingutingimuste kehtestamine, allahindlused, sanktsioonid ja maksetingimused;
1. toonitab, et tasakaalu puudumisel toiduainete tarneahelas on selge üleeuroopaline mõõde, mis nõuab konkreetset Euroopa tasandi lahendust, arvestades põllumajandussaaduste tootmise ja turustamise ahela strateegilist tähtsust Euroopa Liidu jaoks; märgib, et toiduainete tarneahel, põllumajandus, põllumajandussaaduste tootmine ja turustamine ning tarnimine moodustab ELi kogu tööhõivest 7% ning annab 1400 miljardit eurot aastas – selle näitajaga ületatakse ELi teised tootmissektorid – ning et toiduainete tarneahela põllumajandusliku lisandväärtuse osakaal on EU-25 riikide puhul langenud 31%lt 1995. aastal 24%ni 2005. aastal;
  2. juhib tähelepanu toiduainete tarneahela toimimise parandamist käsitleva kõrgetasemelise foorumi jätkuvale tööle, eelkõige selle ettevõtjatevahelisele platvormile; nõuab, et Euroopa Parlamenti teavitataks ametlikult ja regulaarselt töö hetkeseisust ning tehtud otsustest;
  3. toetab toiduainete tarneahela toimimise parandamist käsitleva kõrgetasemelise foorumi ekspertide platvormi head tööd ettevõtjatevaheliste lepinguliste suhete vallas, eelkõige andmete ja konkreetsete näidete varal selle määratlemisel, loetellu lisamisel ja hindamisel, mis on otseselt ebaaus kaubandustava; nõuab tugevat toetust algatustele, mille eesmärk on soodustada osaliste vahelist dialoogi selles küsimuses; väljendab heameelt asjaolu üle, et sidusrühmad on leppinud kokku heade tavade haldamise põhimõtetes, mis esitati kõrgetasemelisel foorumil 29. novembril 2011, ja nõuab tungivalt, et nad võtaksid rakendusmeetmeid;
  4. kutsub komisjoni üles esitama vajaduse korral põhjaliku ELi õigusakti ettepanekut, moonutamata seejuures turgude nõuetekohast toimimist, et tagada õiglased ja läbipaistvad suhted toiduainete tootjate, tarnijate ja turustajate vahel ning rakendada nõuetekohaselt kehtivaid eeskirju, sest viimastest Eurostati andmetest põllumajandustulu kohta ilmneb, et alates 2009. aastast on põllumajandustulu ELis langenud 11,6%, samas kui ELi põllumajandustootjate sisendkulude kogumaksumus on ajavahemikus 2000–2010 tõusnud keskmiselt ligi 40%;
  5. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles viivitamatult jätkama toiduainete tarneahelas kasumi ebaõiglase jaotamise probleemi käsitlemist, pidades eriti silmas piisavat sissetulekut põllumajandustootjatele; tunnistab, et säästvate tootmissüsteemide stimuleerimiseks tuleb põllumajandustootjatele hüvitada selles valdkonnas tehtud investeeringud ja võetud kohustused; rõhutab, et võimuvõitlused peavad asenduma koostöösuhetega;
  6. märgib, et põllumajanduspoliitika peab andma väikestele ja keskmise suurusega põllumajandustootjatele, sealhulgas põllumajanduslikele pereettevõtetele, võimaluse teenida mõistlikku sissetulekut, toota piisavas koguses nõutava kvaliteediga toiduaineid vastuvõetava hinnaga, luua töökohti, edendada maaelu arengut ning tagada keskkonnakaitse ja jätkusuutlikkus;
  7. nõuab, et liikmesriigid võtaksid aktiivsema rolli, et toetada olemasolevaid konsulteerimisfoorumeid ja luua uusi, milles toiduainete tarneahela osalised oleksid

RC\889435ET.doc

PE479.443v01-00 }
PE479.445v01-00 }
PE479.446v01-00 }
PE479.447v01-00 }
PE479.450v01-00 } RC1

nõuetekohaselt esindatud, et edendada dialoogi ja kehtestada suunised õiglasemate ja paremini tasakaalustatud suhete loomiseks toiduahela osaliste vahel; märgib, et sellised ametlikud konsultatsioonid aitavad kaitsta tootjaid ja tarnijaid ning vältida turustussektori survemeetmeid;

8. kutsub riiklikke ja Euroopa konkurentsiameteid ning teisi tootmise ja turustamisega seotud reguleerivaid asutusi üles võtma meetmeid ostujõu kuritarvitamise juhtude vastu turgu valitsevate hulgi- ja jaemüüjate poolt, kes süstemaatiliselt asetavad põllumajandustootjad väga ebavõrdsele läbirääkimispositsioonile;
9. nõuab kindlalt kuritarvitavate ja ebaausate tavade selget, täpset ja objektiivset määratlust, sealhulgas mõistete kitsamat määratlemist ja selgemat piiritlemist vastavalt oma resolutsioonis komisjonile antud volitustega tagada tõhusam ja ausam jaeturg, nii et selliste tavade suhtes kohaldataks erireguleerimist, järelevalvet ja objektiivseid sanktsioone;
10. toob esile järgmise mittetäieliku loetelu tavadest, mis tootjatele seoses toiduainete tarneahela toimimisega probleeme tekitavad:

I) Juurdepääs jaemüüjatele:

- i) ettemaksete tegemine läbirääkimistele pääsemiseks
- ii) toote müügivalikusse lisamise tasu
- iii) müügile võtmise tasu
- iv) müügipinna hinnastamine
- v) kohustuslikud allahindluskampaaniad
- vi) makseviivitused
- vii) hinnastamine
- viii) enamsoodustatud kliendi klausel

II) Ebaõiglased lepingutingimused või lepingutingimuste ühepoolne muutmine:

- i) lepingutingimuste ühepoolne ja tagasiulatuva mõjuga muutmine
- ii) lepingu ühepoolne rikkumine
- iii) ainuõiguslikkuse klauslid/tasud
- iv) nn sundtasu jaemüüja kaubamärgi eest
- v) standardsete tüüplepingute kohustuslik kasutamine
- vi) survet avaldavad tavad
- vii) suulised lepingulised kokkulepped
- viii) kasumimarginaali sissenõudmine
- ix) hinnaalandus kindla koguse ostmisel
- x) makseviivitused
- xi) tasu kehtestamine jäätmete töötlemise või kõrvaldamise eest
- xii) kontserniostud või ühisläbirääkimised
- xiii) tagurpidi oksjonid
- xiv) ebareaalsed tarneklauslid
- xv) (konkreetsed) pakenditarnija või pakkematerjali kohustuslik kasutamine
- xvi) (konkreetsed) logistikaplatvormi või ettevõtja kohustuslik kasutamine
- xvii) tasud (eelnevalt kokkuleppimata) allahindluskampaaniate kulude katmiseks
- xviii) sooduspakkumiseks ettenähtud toote ülemäärane tellimine

RC\889435ET.doc

PE479.443v01-00 }
PE479.445v01-00 }
PE479.446v01-00 }
PE479.447v01-00 }
PE479.450v01-00 } RC1

- xix) tasu teatava müügitasemeni mittejäudmise eest
- xx) tarnijatele täiendava allahindluse määramine teatava taseme ületanud müügi puhul
- xxi) toodete ühepoolne kõrvaldamine poeriulitelt
- xxii) (müümata) kauba tingimusteta tagastamise nõue
- xxiii) toote kahanemise või vargusega seotud kulude sissenõudmine tarnijalt
- xxiv) klientide kaebustega seotud põhjendamatute kulude sissenõudmine tarnijalt;

11. nõuab, et kehtestataks raamistik selliste tavade tõhusaks kontrollimiseks esiteks tervet sektorit hõlmava uurimise käivitamisega haldus- või õiguskaitsevahendite abil ning seejärel liikmesriikide hallatava ja komisjoni koordineeritava hindamis- ja järelevalvesüsteemi kasutusele võtmisega, millega kaasnevad tõhusalt ja õigeaegselt kohaldatavad hoiatavad karistused;
12. nõuab lepingutingimusi ja kuritarvitavaid kaubandustavasid silmas pidades paremate meetmete kasutuselevõtmist, et kehtestada tõhusamad vahendid maksetähtaegadest kinnipidamise tagamiseks, võttes arvesse hilinevad maksmist käsitlevat direktiivi, ning vajaduse korral uute vahendite kasutamist, et vähendada ja ühtlustada ELi tasandil tarnimise ja tarnijale makse laekumise vahele jäävat ajavahemikku; rõhutab sellega seoses, et kiiresti on vaja leida lahendus lühikese säilimisajaga kergesti riknevate kaupade tootjate probleemidele, sest nad on suurtes raskustes likviidsusega;
13. võtab teadmiseks komisjoni esialgsetes ettepanekutes ühise põllumajanduspoliitika reformi kohta esitatud meetmed, mille eesmärk on tugevdada põllumajandustootjate positsiooni toiduainete tarneahelas tootjaorganisatsioonide ja valdkondlike organisatsioonide toetamise kaudu ning soodustades tootjate ja tarbijate vahelisi lühikesi ahelaid, nagu turud kohaliku toodangu turustamiseks; on seisukohal, et põllumajandustootjate positsiooni tugevdamine parema sisemise korralduse ja professionaalsema suhtumise kaudu aitab tagada, et nad saavad õiglasema osa lisandväärtusest;
14. tunneb heameelt komisjoni soovitusel üle liikmesriikidele teha koostööd lepingupraktikast teavitamise parimate tavade vahetamisel ning eri tüüplepingute ettevalmistamisel;
15. kutsub komisjoni üles täiustama Euroopa hindade jälgimise vahendit ning töötama välja kasutajasõbraliku, arusaadava ja mitmekeelse liidese, mis võimaldab tarbijatel ja sidusrühmadel võrrelda põhitoiduainete hindasid toiduainete tarneahela kõikides etappides nii ühes kindlas liikmesriigis kui ka erinevate liikmesriikide vahel ja milles võetakse arvesse ka erinevusi liikmesriikide elatustasemetes;
16. kutsub komisjoni üles selgitama konkurentsieeskirjade kohaldamist põllumajanduses, et luua põllumajandustootjate ja tootmisharudevaheliste organisatsioonide jaoks vahendid, mis võimaldaksid nende läbirääkimispositsiooni tugevdada; nõuab kehtivate ELi konkurentsieeskirjade hindamist ja muutmist tagamaks, et rohkem võetaks arvesse vertikaalse koondumise kahjulikku mõju kogu toiduainete tarneahelale, selle asemel et keskenduda kitsamalt eri ettevõtete suhtelisele turupositsioonile ja turumoonutustele, mida käsitletakse üksnes tarbijatele tekitatava kahju vaatenurgast;
17. palub komisjonil paremini koordineerida oma eri talituste tööd, et saavutada paremaid tulemusi hindade järelevalves terves toiduahelas ning jälgida muutusi jaemüügis ja

RC\889435ET.doc

PE479.443v01-00 }
PE479.445v01-00 }
PE479.446v01-00 }
PE479.447v01-00 }
PE479.450v01-00 } RC1

suhtelistes turuosades kogu ELis; nõuab, et loodaks sõltumatu toidukaubanduse ombudsmani amet, mis suhtleks asjaomaste kaubandus- ja konkurentsiametitega ning iga liikmesriigi riikliku toidukaubanduse ombudsmaniga, et koordineerida tööd ja jagada teavet; on lisaks sellele seisukohal, et Euroopa Ombudsman ja riikide ombudsmanid peaksid tagama asjakohaste õigusaktide täitmise ja soovitama õigeaegsete ja asjakohaste sanktsioonide rakendamist;

18. kutsub komisjoni üles tegema süvaanalüüsi 27 liikmesriigi konkurentsiametite lähenemisviisi ja poliitikasuundade erinevuste kohta ning ergutama lahendusi, mis kaasavad kõiki toiduainete tootmisahela partnereid ja hoiavad ära ühe või mitme sisendi- või toodanguahela osa turgu valitseva seisundi kuritarvitamise, mis sageli leiab aset põllumajanduslike tootjate kulul;
19. on arvamisel, et prioriteediks tuleks seada üleliiduline teavituskampaania, et teavitada põllumajandustootjaid nende lepingulistest õigustest ning kõige levinumatest ebaseaduslikest, ebaausatest ja kuritarvitavatest lepingu- ja äritavadest ning kuritarvitamisest teatamise vahenditest;
20. on seisukohal, et lahenduseks tasakaalu puudumisele toiduainete tarneahelas on iseregulatsioon, kuid on vaja ka reguleerimist ja konkurentsioiguse kohandamist; rõhutab, et liikmesriigid peaksid edendama parimate tavade ja/või tegevusjuhendite väljatöötamist koostöös kõikide sidusrühmadega, tuues kokku tootjad, ettevõtted, tarnijad, jaemüüjad ja tarbijate esindajad ning kasutades parimal võimalikul viisil ära olemasolevat koostoimet;
21. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.